

Acte d'inauguració del curs 2008-2009

Discurs del rector

Sra. Comissionada d'Universitats i Recerca,
Sr. President del Consell Social,
Sra. Secretària General,
Sr. Xavier Clerias,
Rectors i presidents de Consell Social estats,
Autoritats acadèmiques,
Representants d'administracions,
Institucions i empreses,
Comunitat universitària,
Senyores i senyors,

Us vull agrair la vostra assistència a aquest acte acadèmic que marca oficialment l'inici del curs 2008-2009, tot i que la major part dels centres heu començat ja a impartir les vostres classes. Vull també saludar especialment a aquells que veniu en representació d'altres organismes, institucions i empreses que ens donen suport. Gràcies per l'esforç que heu fet per poder compartir aquesta celebració amb nosaltres.

El meu agraïment a AIRBUS, i al seu director general, Sr. Manuel Hita, que, com ja he comentat, per motius personals sobrevinguts fa uns dies no ha pogut acompanyar-nos com estava previst. Hem pogut, però, escoltar, la conferència prevista, que el Sr. Xavier Clerias, en nom seu, ha tingut l'amabilitat de presentar-nos. Moltes gràcies.

En segon lloc, vull dirigir unes paraules de felicitació i reconeixement per a tots els que heu estat distingits amb la medalla institucional de la UPC, així com per a tots aquells a qui us ha estat lliurat el premi extraordinari de Doctorat, dins del vostre àmbit. Enhorabona, en nom propi, i en el de la UPC, per fer de la Universitat Politècnica de Catalunya una institució de prestigi, ben situada i considerada, no només en el nostre entorn social, sinó, cada vegada més, arreu del món.

Permeteu-me que faci un esment especial dels que heu estat distingits amb la medalla d'or de la UPC.

A en **Ramon Folch**, que ha estat el nostre president del Consell Social durant els darrers quatre anys, i que ha pogut conèixer de primera ma la nostra activitat. Gràcies, una vegada més, per la teva dedicació. Per mi ha estat un enriquiment personal poder treballar amb tu, colze a colze, en la gestió i millora de la UPC, durant la segona etapa del teu mandat.

I al **Professor Navarro**, després d'una llarga trajectòria de dedicació universitària, iniciada a la UB -on vaig tenir l'honor de tenir-lo com a professor, i després com a company de Departament, tant a la UB com a la UPC. Es aquí, a la Universitat Politècnica de Catalunya, on ell ha ocupat molts càrrecs i responsabilitats. En compartir-ne moltes amb ell, puc constatar que sempre ha estat disposat a ajudar a

tothom. Ara ha culminat la seva destacada trajectòria acadèmica com a síndic de greuges de la nostra universitat. Des d'aquesta darrera responsabilitat, ha estat referent dels síndics universitaris, tant a nivell de Catalunya com de la resta de l'estat. Amic Pepe, moltes gràcies i enhorabona.

En el curs d'aquest acte d'inauguració, hem fet, com és habitual, un reconeixement públic als millors treballs de recerca presentats per estudiants de batxillerat, dins del premi que -enguany per novena vegada- ha convocat la nostra universitat. Aquest premi no seria possible sense el patrocini de l'Obra Social de Caixa Terrassa, la col·laboració del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya, del Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Barcelona, i de la Càtedra Unesco de Sostenibilitat de la UPC. Moltes gràcies a tots ells.

Felicitats als guardonats –Júlia, Joan Lluc, Josep-, pel vostre esforç i pel resultat de la vostra feina. I estenem també la nostra felicitació al vostre professorat, que us ha guiat i us ha donat consell, i a les vostres famílies, pel seu esforç i el seu suport. A aquells de vosaltres que heu escollit la UPC per refermar la vostra formació, el nostre sincer agraïment. Esperem ser mereixedors de la vostra confiança i les vostres il·lusions.

La Secretària General ens ha fet un resum de les dades més rellevants que han caracteritzat el darrer curs. A la nostra web podeu també consultar i ampliar aquesta informació que us ha estat presentada.

Vull ara compartir amb tots vosaltres algunes reflexions, alguns neguits, i algunes il·lusions, pel que fa als temes principals que actualment determinen la nostra activitat acadèmica. El desenvolupament de la Llei Orgànica d'Universitats Modificada, la imminent reforma de la LUC, la inacabable Programació Universitària, el mapa de titulacions, i l'elaboració i verificació dels nous plans d'estudi d'acord amb la nova estructura de l'Espai Europeu d'Educació Superior.

Amb referència al desenvolupament de la LOMLOU,

Un cop clarificada la nova estructura ministerial, crec que per fi entrem en un període d'estabilitat política que hauria de permetre accelerar el marc legislatiu. En aquest sentit, els projectes de Reial Decrets, que han de regular l'estatut del professorat i de l'estudiantat, lligat a la proposició de llei que modificarà la situació dels becaris, són fonamentals. Si realment les institucions creuen en la importància de la recerca, el primer que hem de fer és dignificar la carrera inicial del Professorat i dels Investigadors, resolent la situació dels Becaris. En fer-ho, però, siguem conscients que el reconeixement de la figura a través d'un contracte laboral representarà d'entrada un increment de cost del 33% sense millorar el seu sou. Si, a més, volem – i certament ho volem- millorar el seu sou, el percentatge d'increment serà superior. Qui aportarà aquests diners?. Les administracions, ¿continuaran fent el que han fet fins ara?. Per exemple, en el cas més recent dels ajudants, reduir les seves hores de docència, de sis a dues, sense posar recursos addicionals. A cost zero per a ells, però no per a nosaltres. Regular les millores de l'estatus de formació, sense compensar les universitats pel que representa un increment de costos, és totalment inacceptable i inviable.

Voldria aprofitar aquesta ocasió per fer una crida a la sensatesa per a un dels temes que és cabdal per a la nostra Universitat. És molt urgent i fonamental que es clarifiquin d'una vegada les condicions que han de complir els plans d'estudis de totes les Enginyeries, per tal que, en finalitzar els Graus i els Màsters, a les nostres titulades i als nostres titulats se'ls reconeixin les atribucions professionals segons les lleis vigents.

No és admissible que després d'estar negociant durant més de quatre anys, a tres bandes –Ministeri, Col·legis Professionals, i Universitats-, després d'haver signat un acord de principis, ara fa més d'un any; haver tot ells encarregat a una comissió de rectors que fessin la proposta final a partir d'una estructura consensuada, ara, en el moment de donar el sí definitiu, i amb un any de retard, es torni a replantejar l'estructura i la interrelació entre els Graus i els Màsters. Encara és més inadmissible que un dels col·legis, a través dels mitjans de comunicació, afirmés: “Es absolutamente inaceptable que los rectores inmovilistas y defensores de sus propios intereses frente a los de la sociedad, hagan valer sus tesis...”, i acaba dient... “La visión de esos rectores inmovilistas es la que ha conseguido que nuestra Universidad gane a pulso estar incluida entre las últimas de todo el mundo desarrollado”. No tinc més paraules...

Com ja he dit en altres ocasions, si fa uns anys s'hagués volgut dissenyar malament l'ingrés a l'EEES, dubto que s'hagués pogut fer pitjor de com ens estant obligant a fer-ho.

Recordeu que primer varem haver de començar la casa per la teulada, dissenyant els màsters i modificant l'estructura del doctorat. Després, en dissenyar l'estructura de graus, ens van tornar a modificar els requisits dels màsters. Com a conseqüència, els màsters oficials que ja estan funcionant s'hauran de tornar a verificar (tot i que se'ns assegura que serà a través d'un procediment simplificat).

En resum, si per nosaltres ja és difícil saber distingir entre els diferents tipus de Màsters, què no li succeirà al pobre ciutadà, si, a més, cada dia apareixen en els mitjans de comunicació entitats que, estant potser autoritzades a impartir una diplomatura oficial, anuncien amb grans titulars els “màsters” que imparteixen, com si tots fossin oficials. És molt urgent, senyora Comissionada, clarificar qui pot impartir màsters oficials, qui pot impartir títols propis de màster, i qui està autoritzat per a impartir, aquí a Catalunya, títols de grau i màsters, oficials en altres països, i homologables a l'estat Espanyol. Cal evitar que passi el que, tal i com estan les coses, pot passar: Que persones que hagin obtingut -i pagat- un títol oficial d'un altre país europeu, en voler accedir a un màster oficial al nostre país, es trobin que la seva titulació no sigui homologable.

Per tal d'ajudar a clarificar aquesta situació, tots els títols propis de màster impartits per les universitats haurien de complir els mateixos requisits acadèmics que els màsters universitaris. D'aquesta manera, podrien ser registrats com a tals en el registre de Centres i titulacions.

Finalment voldria acabar aquest apartat fent una crida urgent (que confio tindrà el vostre suport) a que, seguint les recomanacions de la “Comisión Nacional de la Competencia”, es faci la reforma de la Llei dels col·legis professionals, i, així mateix,

es reguli qualsevol altre tipus de normativa que pugui restringir les competències que se'n derivin de la col·legiació.

Pel que fa a la reforma de la LUC:

Sra. Comissionada, hem perdut un altre any, i no podem perdre més temps. Com molt bé sabeu, la reforma de la LUC ens posa a l'abast una oportunitat que no hem de deixar escapar. Cal aclarir i completar, entre tots plegats, el marc legislatiu que ens ha de permetre millorar la nostra situació.

Mentre el Ministeri ens està plantejant un debat obert per establir els reptes i les bases del pla estratègic de la Universitat Espanyola del 2015, per assolir unes universitats que siguin referent i excel·leixin a nivell europeu, nosaltres no podem estar pendents de la LUC i dels Estatuts.

Per tot això, per tal de propiciar un entorn de reflexió i d'intercanvi d'aportacions, hem previst realitzar una jornada de presentació i debat del Llibre Blanc de les Universitats de Catalunya, que -ja us anuncio- tindrà lloc, en aquesta mateixa sala, el proper dia 29 d'octubre. Esteu tots convidats a participar-hi.

En aquesta mateixa línia, un dels objectius d'aquest curs serà elaborar i debatre, en el si de la nostra comunitat, i amb la col·laboració del Consell Social recentment renovat, les bases del pla de futur UPC 2020.

Aquest pla de futur englobarà el desenvolupament, entre d'altres, del nou pla d'internacionalització que s'està confeccionant, del pla de sostenibilitat, i del pla de reordenació de la formació permanent. A més, caldrà projectar la configuració del nou campus del Besòs, i repensar l'estructura de tots els campus i de les Escoles i Facultats en general, en coordinació amb el nou impuls que volem donar al Parc-UPC, i al nou Centre d'Innovació Tecnològica.

L'Espai Europeu d'Educació Superior, i la programació de titulacions

Malgrat totes les circumstàncies i entrebancs que he esmentat anteriorment, durant el curs passat hem definit el marc de les nostres titulacions, i hem anat treballant els nous plans d'estudis, a partir de les "fitxes provisionals".

Hem d'aprofitar el gran canvi metodològic que representa l'adaptació a l'Espai Europeu d'Educació Superior per aconseguir una millor eficiència en la formació dels nostre estudiantat. Cal idear i implementar mesures que ajudin a millorar la transició de la Secundària a la Universitat, com ja s'està suggerint en l'esborrany del document Enginy-CAT. Cal també facilitar la internacionalització. Tot això, requerirà un esforç addicional i una major dedicació a la docència, que sens dubte afectarà a les altres activitats. Ara bé, és impensable que tot això, incloent-hi el fet d'incrementar un any totes les nostres titulacions, es pugui fer a cost zero. Tenim sobre la taula un tema de prioritats que cal decidir.

Tothom entén que allargar una hora diària l'ensenyament de secundària ha representat un esforç pressupostari important. Doncs, a la UPC, haurem

d'incrementar un any totes les titulacions. Som, en aquest sentit, una mica diferents d'altres Universitats, on hi ha llicenciatures de cinc anys que passen a graus de quatre, i diplomatures que augmenten de tres a quatre (tot i que unes i altres no tinguin res a veure).

En definitiva, la Ministra Cabrera ja va parlar fa dos anys (quan es va aprovar la reforma) de posar 1350 M€ addicionals. Ara, a l'hora de la veritat, es parla d'un nou model de finançament fa deu anys ja se'n parlava.... No té cap sentit demanar-nos una millora de la recerca, de la seva valorització, de les patents, de la dinamització del sector productiu, de l'eficiència docent, de ser referents a nivell europeu, de ser competitius...., però amb un finançament del 70% respecte dels nostres competidors. No és seriós. Ho puc dir més fort però no més clar: Responsables de les Administracions, parleu tot el que calgui, consensueu les fórmules, però digueu-nos quin tipus d'Universitat voleu per a la nostra societat, la societat catalana del segle XXI. Si el que se'ns demana és retornar a la universitat "acadèmia" de fa quaranta anys, o al "que inventen ells", digueu-nos-ho, i actuarem en conseqüència.

Bé, i ara, permeteu-me que tanqui aquest breu parèntesi apocalíptic (que a més d'un us deu haver sobtat) i recuperi el discurs més optimista lligat al nostre tarannà, tot destacant les coses que estan funcionant bé.

Infraestructures

A nivell d'infraestructures, estem a punt d'inaugurar oficialment el nou edifici CIMNE-UPC al campus del Baix Llobregat, que ens permetrà consolidar una nova seu del CIMNE, i ampliar els espais de l'Escola Politècnica Superior de Castelldefels.

S'ha fet la reurbanització del campus per facilitar l'inici de les obres del centre de recerca d'Ipsen-Pharma.

A Vilanova, s'han endegat diferents projectes que dinamitzen els espais de l'edifici Neapolis.

A Barcelona, hem recuperat els espais del CELSEM al port, per a la Facultat de Nàutica.

Hem acabat la plaça d'accés al Campus Nord. I estem a punt de poder ja ocupar l'edifici K2M. S'han iniciat les obres del nou edifici de serveis, al costat de la residència universitària de Torre Girona.

Al campus Sud s'està acabant l'edifici C' que impulsarà el centre de Nanotecnologia, i s'han ampliat els espais del IRII.

Al campus de Terrassa, s'ha posat en marxa la primera fase del "Gaia", l'edifici de recerca. Cal també esmentar la nova seu del Centre Universitari de la Visió, la primera clínica d'aquestes característiques lligada a una Escola d'Òptica.

També us puc informar que als concursos per a la construcció de 75 d'habitatges a Terrassa, i de 100 més a Castelldefels, s'han presentat, respectivament, dues i cinc

empreses. Per tant, confiem que en el termini d'un mes ja es puguin realitzar les corresponents adjudicacions.

Pel que fa als projectes conjunts amb la UB, s'ha traslladat la càtedra Gaudí als espais provisionals del Parc Científic, alliberant els espais de les Cavallerisses de la finca Güell, que podem continuar utilitzant conjuntament amb la UB, per a actes institucionals o acadèmics.

També s'ha regularitzat la situació de la propietat dels terrenys i de l'edifici U, que finalment, i després d'anys de gestió, s'han pogut escripturar a nom de la UPC.

Menció especial mereixen els avenços significatius que s'estan produint en el campus de l'Enginyeria Industrial del campus Diagonal-Besòs, on totes les administracions implicades, Ajuntaments, Diputació, Generalitat, Consorci Zona Franca, i Empreses, estan participant i iniciant els seus projectes. Pel que fa als que més ens afecten, s'està elaborant el projecte executiu de l'EUETIB, i està a punt de ser resolt el concurs per al projecte i direcció d'obres dels altres quatre edificis. Agraïm a l'Ajuntament de Barcelona, a la Generalitat, i a la Comissionada en particular, l'especial dedicació que ens consta que esteu esmerçant en aquest projecte, per tal d'assolir el seu finançament.

D'altra banda, ja és una decisió ferma que a l'entorn immediat d'aquest nou campus de l'Enginyeria Industrial de Diagonal-Besòs, se situarà l'Institut de l'Energia de Catalunya, el CETaqua, la seu de l'ITER, el Centre de Recerca de Telefónica, el Centre de Recerca del MIT a Barcelona, i el Centre de Transferència de Tecnologia i Formació promogut pel Consorci de la Zona Franca.

Paral·lelament a aquestes actuacions, us puc anunciar que des d'ahir ja està funcionant la nova seu de la Fundació al districte del 22@. Seu que compta amb unes magnífiques instal·lacions i un suport logístic i audiovisual de primera línia.

Tot plegat vol dir que estem executant a bon ritme les obres previstes en el Pla Plurianual d'Inversions, i d'altres lligades a diferents ajuts del Ministeri.

Però no tot són infraestructures. Benvolguda Comissionada, voldria ara parlar-vos del nostre capital humà. Sense entrar en detalls, per no allargar aquest parlament, podríem parlar de la gran quantitat de reconeixements i distincions, tant a nivell català, com de la resta de l'Estat, o en l'àmbit internacional, han rebut molts membres de la nostra comunitat. I també de les grans actuacions a nivell de docència i recerca en tots els campus i centres de la nostra Universitat.

Una vegada més, la bona qualitat en la formació del nostre estudiantat queda reflectida en l'elevat grau d'acceptació per part del mercat de treball, i amb un índex d'inserció en el món laboral del 88% durant els tres primers mesos, malgrat les ineficiències que encara tenim i a les quals abans m'he referit.

La millora també és significativa si analitzem els resultats de recerca i de transferència de tecnologia, amb un increment respecte l'any anterior del 15%. El total d'ingressos per activitat de R+D+I el 2007 va ser de 72,04 milions d'euros. La UPC col·labora actualment amb gairebé 2500 empreses i institucions, i té 6.613

projectes de recerca actius. També voldria destacar que s'ha doblat el nombre de noves patents registrades, en relació amb l'any anterior.

Aquestes dades, objectives, són les que corroboren la millora en les posicions de la nostra universitat en el rànking de Scimago de producció científica, on, de les 11 àrees de coneixement en què som actius, ja som la primera universitat de tot lberoamèrica en 4 àrees. I, a nivell d'Estat, la primera en 6 àrees. I som segons en dues més, i en millor posició que les altres politècniques.

Una altra activitat pionera que vull destacar és un nou títol propi que enguany posem en marxa: Es tracta del "diploma universitari en Ciència, Tecnologia i Societat", titulació orientada específicament a les persones més grans de 55 anys, per tal que puguin estudiar a la universitat i rebre una formació actualitzada sobre la societat actual, la tecnologia que l'envolta, i les claus per entendre el nostre actual món canviant. L'experiència s'iniciarà demà, 1 d'octubre, al Campus de Terrassa.

Pel que fa a la projecció internacional, que anem consolidant any rere any, cada vegada es fa més evident que la mobilitat de l'estudiantat, sobretot a nivell de màster i doctorat, i també la del PDI i PAS, va lligada a les referències de persones, grups de recerca i universitats, que ens coneixen i que estan satisfets del nostre treball.

Tots aquests projectes s'han d'anar tirant endavant en paral·lel al que considerem una activitat normal. I ho fem gràcies a l'esforç que l'estudiantat dedica a la seva formació. I ho fem també gràcies al treball i dedicació del conjunt del PDI i del PAS, moltes vegades amb una dedicació extraordinària en hores, esforços i il·lusió. Només així s'entén que, any rere any, continuem augmentant i consolidant la nostra recerca, la generació i la valorització del coneixement, com podreu comprovar per les dades que es desprenen de la nostra Memòria.

Hem d'animar-nos i tornar-nos a il·lusionar, després d'uns anys en què les indefinicions i els missatges contradictoris han contribuït a crear, com és lògic, un estat de desànim generalitzat.

No és gens fàcil, però cal que una vegada més siguem conscients que estem davant d'una gran ocasió per redefinir el nostre model d'universitat, aprofitant la reforma que ens toca viure.

Com ens recordava el rector de la UB, en l'acte d'inauguració oficial del curs del sistema universitari català, durant aquest curs se celebra el 75è aniversari de la Universitat Autònoma de Catalunya. També es commemora enguany el 20è aniversari de la Magna Charta de les Universitats Europees, a la qual la UPC s'hi ha adherit oficialment fa uns dies. Amb aquests motius, cal que tots plegats mirem d'omplir-nos de l'esperit que varen inspirar aquests dos grans esdeveniments històrics: l'autonomia universitària (mai n'havíem tingut tanta com la que podrem tenir quan s'hagi completat el nostre marc legislatiu), i l'esperit de llibertat i responsabilitat que traspua de la Carta Magna; la responsabilitat de millorar la formació i la generació del coneixement, factors necessaris per a contribuir a un desenvolupament més just, equilibrat i sostenible de la societat del futur.

Cal que la nostra comunitat universitària -i sé que també puc parlar en nom del nostre Consell Social-, el grup UPC, i el fort entramat de centres i fundacions que

constitueixen el que anomenem la "corona" de la UPC, recuperem la il·lusió, i continuem disposats a treballar per millorar el servei que donem a la societat a la qual ens devem. Sabem que comptem amb la inestimable col·laboració i confiança d'empreses, institucions i administracions, moltes d'elles aquí avui representades, i a les qual agraeixo, una vegada més, la seva presència i el seu suport.

Finalment, vull posar de manifest que la UPC és i vol ser també una universitat solidària. Són moltes les persones de la nostra comunitat (PDI, PAS, i estudiantat) que dediquen una bona part del seu temps a realitzar projectes de cooperació per al desenvolupament. És la millor manera de retornar al món allò que el món ha posat al seu abast: el coneixement. Us convido, doncs, a que en acabar aquest acte acadèmic, i tot prenent una copa, visiteu al vestíbul l'exposició itinerant dels seus treballs. Es tracta dels 71 projectes que, l'any 2007, s'han presentat a la convocatòria d'ajuts que cada any realitza la UPC, a través del nostre Centre de Cooperació per al Desenvolupament.

No vull finalitzar aquest acte sense agrair l'actuació de la Coral d'Arquitectura i de l'Orquestra de la UPC, que com sempre ens han acompanyat.

Enhorabona, i moltes gràcies a tots.

Declaro oficialment inaugurat el curs 2008-2009 a la UPC.